

דברי ישרים

פרשת השבוע לצעירי העאן

גליון תצ"ג 493

בהוצאת מכון דברי יושר

פרשת נשא תשפ"ו

בית בפרישה

תמצית דברי הפרשה בשלוש פרושים ודרושים

אם עשיתם זאת שוב, היא נקראת סוטה, והיא צריכה להביא מנחה לה' ומשקים אותה במים שהכניסו בהם קלף עם פרשת דיני סוטה, ואם היא חטאה - המים קמיתים אותה, ואם לא - המים מבריאים ומיפים אותה.

סמכה התורה לפרשת סוטה, את פרשת הנזיר.

נזיר נקרא מי שנזדר נדר שלא לשחות מן לפחות שלושים יום, ובימי נזירותו אסור לו גם לגלח את שערותיו ולהטמא למתים. לאחר שתמזימי נזירותו, מביא הנזיר קרבנות לה' ומגלח את שערותיו.

הפרשה ממשיכה ומצאה את הפהלים לברך את ישראל בברכה המשלשת - ברכת הפהלים, ומצאים הפהלים לברך את הברכה בקול רם ובמתינות, בכונה ובלב שלם ובאהבה.

חלקה השני של הפרשה עוסק בקרבנות הנשיאים אשר הקריבו את קרבנם מיום חגת המזבח - ראש חדש ניסן במקדש שנים עשר יום.

בכל יום הקריב נשיא אחר את קרבנו לחגת המזבח, ואפילו שקרבנם של כל אחד היה כשל חבריו, בכל זאת חוזרת התורה שוב ושוב שתים עשרה פעמים, להורות לנו על חשיבותו של כל נשיא ונשיא בפני עצמו, ועל כך שלכל נשיא היו פגנות שונות בקרבנו לפי דרגת שבתו.

הפרשה מסתיימת בתאור הדבור שהיה נשמע למשה רבנו בבואו אל אהל מועד לשמוע את דבר ה'.

אחת למספר שנים, כמו בשנה זו, חל חג השבועות ביום ששי ערב שבת קודש, בארץ ישראל יום השבת הזה הוא אסור-חג וקוראים בשבת זו פרשת נשא.

אך בחוצה לארץ בשבת זו חל יום טוב שני של שבועות, ואין קוראים בה בפרשת נשא אלא בקריאת התורה ליום שני של שבועות [שבשנה רגילה מתחיל בפסוק כל הבכור, וכשחל בשבת מתחיל בפסוק עשר תעשר], ובשבתות שלאחריה מתפצלים הקריאות, עד שבת פרשת בלק, שבארץ ישראל יקראו פרשת בלק ובחוצה לארץ פרשות חקת ובלק מתפצלים, ובפרשת פינחס משתנים ארץ ישראל וחוצה לארץ בסדר הקריאות.

שבת שלום ומבשר.

פרשת השבוע ממשיכה את סיומה של פרשת במדבר שבה ה' צוה את משה למנות את בני לוי הראויים לעבודת המשכן.

פרשת במדבר הסתיימה עם הצווי הנוגע לבני קהת, ופרשתנו פותחת בצווי המנוח של בני גרשון, שמשמרת עבודתם במשכן היתה כל מה ששקד לבגדים ולכסויי המשכן והחצר, כגון היריעות ומכסה האהל, קלעי החצר והמסך.

הממנה על בני גרשון בעבודתם זו, איתמר בן אהרן הפהן.

גם בני מררי והקדו על משמרתם בעבודת המשכן, ובאחריותם היו כל הקרשים והעמודים הברזים והאדנים, היתדות והמיתרים, וגם עליהם היה ממנה איתמר בן אהרן הפהן.

התורה מפרטת את מספר הלויים שנמנו והיו ראויים לעבודה זו מגיל שלושים ועד בני חמשים, ובסוף הפל היו שמונת אלפים חמש מאות ושמנים לויים במשמרות עבודת כלי המשכן והחצר.

הפרשה היא הארצה ביותר בתורה ובה מאה שבעים ושש פסוקים! ושמונה עשרה מצוות כמנוח ח"י.

במצוה הראשונה בפרשה נצטוונו לשמור על טהרת המתנות, כפי שלמדנו בפרשת במדבר, צורת החניה של עם ישראל במדבר חלקה לשלש מתנות, מתנה שכינה - שקדשותו הכי גבוהה ובו היה המשכן, סביבו מתנה לוי, ובו שכנו הלויים, ומתנה ישראל הקיפם בארבע הגלים.

במצות קדשת וטהרת המתנות מצוה התורה לשלח מן המתנות אנשים טמאים, על המצרים לצאת אל מחוץ לשלש המתנות, הנזבים רשאים לשהות במתנה ישראל אף אסורים להכנס למתנה הלויים, ושאר הטמאים רשאים אף להכנס למתנה לוי אף לא אל חצר המשכן.

חכמי המוסר למדים מצוה זו, שגם היום שאין לנו מתנות, על כל אחד ואחד להרחיק ולשלח ממנו, את הדברים הטמאים את הגוף ואת הנפש, ולהרחיקם מאתנו שלא נטמא בהם ונשמר על נפשנו ונשמחנו בטוהרה.

הפרשה חוזרת על דיני הגזל והנשבע על שקר, שפבר נכתבו בפרשת ויקרא, כדי לחדש שני דברים בדינים אלו, וללמדנו שכאשר ירצה האדם לשוב בתשובה על חטאיו, עליו להתנדות בפיו על עונותיו.

נקרא בפרשה על דיני הסוטה, אשה אשר התנהגה שלא בצניעות הראויה והתחזקה עם איש אחר, ובעלה הזהירה שלא תעשה זאת,

בְּמִגְדָּנוֹת לְשִׁלְחֵי שִׁבּוֹת

וְהִירוֹת בְּכָבוֹד הַזּוּלָּת

אם כְּדִי לִפְגֹּעַ בְּזוּלַת אִתָּה לֹא מְשַׁנֶּה אֶת עֲצֻמָּךְ לְדוֹר חֲלָשׁ, וְזֹאת אוֹמֶרֶת שְׂמָה שְׂאֵתָה רוֹצֶה אִתָּה כֵּן יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, אֲזַי לָמָּה שְׂלֹא תִרְצֶה לֹא לִפְגֹּעַ בְּחֵבֶר, לָמָּה שְׂלֹא תִתְאַמֵּץ לִמְנוּעַ מִמֶּנּוּ אֶפִּילוֹ הִרְגָּשָׁת בְּיָדְךָ?

הַמְשַׁגִּיחַ לֹא דִבֵּר אֶל מְלָאכִים, הוּא דִבֵּר אֶל בְּנֵי אָדָם, וְאִם הוּא מְבַע אֶת זֶה, אֲזַי בְּרוּר שְׂאִפְשֹׁר, כָּעֵת נֹתֵר רַק לְרִצּוֹת.

הִבֵּה נִרְצָה בָּזֶה, נִכְבֵּד אֶת הַזּוּלָּת, נִשְׁמָד עַל כְּבוֹד הַחֵבֶר, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ חַז"ל (אֲבוֹת דְּרַבִּי נָתָן פֶּט"ו) "יֵהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ חֵבִיב עֲלֶיךָ כְּשִׁלְחָךְ – כִּי־צִדָּד? מִלְּמַד שְׂכֶשֶׁם שְׂרוּאָה אֶת כְּבוֹדוֹ, כֵּךְ יֵהִי אָדָם רוֹאֶה אֶת כְּבוֹד חֲבֵרוֹ, וְכֶשֶׁם שְׂאִין אָדָם רוֹצֶה שְׂיֵצֵא שֵׁם רַע עַל כְּבוֹדוֹ, כֵּךְ יֵהִי אָדָם רוֹצֶה שְׂלֹא לְהוֹצִיא שֵׁם רַע עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ."

עַל כְּבוֹדְךָ אִתָּה חֵס, אִם כֵּן אִתָּה יָכוֹל לְחוּס בְּאוֹתָהּ מִדָּה לִפְחוֹת עַל כְּבוֹד חֲבֵרְךָ.

כְּאִשֶּׁר אָדָם רוֹצֶה הוּא יָכוֹל לִכְבֹּד אֶת חֲבֵרוֹ, תָּלוּי רַק אִם הוּא רוֹצֶה, הַשְׂאֵלָה מִה גּוֹרֵם לוֹ לְרִצּוֹת, הַהֲבֵנָה וְהִידִיעָה בְּגִדָּל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, אוֹ הַכְּבוֹד וְהַנְּגִיעוֹת הָאִישִׁים שֶׁלּוֹ.

חֲסִידִים מְסַפְּרִים עַל הָאֲחִים הַקְּדוּשִׁים רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיצֶנְסֶק וְרַבִּי זִשְׁא מַאֲנִיפּוֹלִי זָכוֹר צַדִּיקִים לְבָרָכָה, שֶׁבְּתַחֲלַת דִּרְכָם לֹא הִעֲרִיכוּ אֶת גְּדוּלָּתָם וְכִאֲשֶׁר נִדְּדוּ בֵּין הָעֲצִירוֹת בְּעֶרְכָם 'עֲלוֹת', אִף אִישׁ מְכַבֵּד לֹא יֵצֵא לְקִרְאָתָם לִכְבֹּדָם וְלִאֲרָחָם, וְהָיוּ מִתְאַכְסְנִים בְּבֵיתָהֶם שֶׁל פְּשׁוּטֵי עַם, אֲשֶׁר פִּינוּ לָהֶם מְקוֹם בְּמִעוֹנָם הַדָּל וְהַצָּפוּף.

לִימִם הִתְחִילוּ הַצַּדִּיקִים לִנְהַג בְּרַבְּנוּת וְהַתְּפָרָסִם שִׁמְם וְכִאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְאַחַת הָעֲצִירוֹת, יֵצֵא לְקִרְאָתָם עֲשִׂיר הָעֲצִירָה וְהוֹמִינָם לְהִתְאַרֵךְ בְּבֵיתוֹ.

אִמְרוּ לוֹ שֶׁהֵם יִתְאַכְסְנוּ בְּבֵית שְׁבוּ הֵם הַתְּאַכְסְנוּ בְּעֶבֶר, וְאֵת הַסּוּסִים שֶׁלָּהֶם הֵם יִאֲכֹסְנוּ בְּבֵיתוֹ.

תָּמָה וְאִף נִפְגַּע הָעֲשִׂיר הַמְּדַבְּרִים, אִף מִיֵּד הָאֲחִים הַסְּבִירוֹ לוֹ אֶת הָעֲנָן, בָּנוּ, לֹא חָל שׁוֹם שְׁנִי, כְּמוֹ שְׂקוּדָם לֹא אִירַחַת אוֹתָנוּ, גַּם כָּעֵת אֵין סִבָּה מַצִּידֵנוּ שְׂתֵּאֲרָח אוֹתָנוּ, הַדִּבֵּר הַחֲזִיד שֶׁהִשְׁתַּנֵּה, אֵילוֹ הַסּוּסִים עִמָּם הִנְעֵנוּ, הֵם – הַסּוּסִים בְּעֶצֶם גִּרְמוֹ לָךְ לְהִתְעוֹרֵר וְלִרְצוֹת שְׁנִבּוֹא לְהִתְאַכְסֵן אֲצִלְךָ, בְּבִקְשָׁה תֵּאֲרָח אֶת הַשִּׁנְי בְּבֵיתָךְ.

לֹא הִיָּתָה זֶה נִקְמָה אוֹ הַתְּרַסָּה חֵס וְשְׁלוֹם, אֲלֹא רָצוּ הַצַּדִּיקִים לִלְמַד אֶת אוֹתוֹ יְהוּדִי פֶּרֶק בְּכָבוֹד הַזּוּלָּת.

כְּבֵד אֶת הַזּוּלָּת, לֹא אֶת הַסּוּסִים שֶׁלּוֹ.

כְּבֵד אֶת חֲבֵרְךָ בְּגִלָּל שְׂאֵתָה חֵבִיב בְּכָבוֹדוֹ, לֹא בְּגִלָּל שְׂאֵתָה תִתְכַּבֵּד בְּכָךְ.

אִם אֵינְךָ מְבִין זֹאת, בְּבִקְשָׁה – כְּבֵד סוּסִים.

הַתּוֹרָה הָאִירִיכָה מְאֹד בְּפִרְשַׁת קִרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים, כְּדִי לַתֵּת מִשְׁגַּח הַהֲבֵנָה כְּלִשְׁחִי עַל חֲשִׁיבוֹת הַהִירוֹת בְּכָבוֹד הַזּוּלָּת, כֵּךְ אוֹמֵר הַמְּשַׁגִּיחַ הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק הַמַּפְלֵא רַבִּי חֲזַקְיָאֵל לִינְשִׁטִּין זצ"ל, בְּסִפְרוֹ "אֹדֶר חֲזַקְיָאֵל – מִדּוֹת" (עֲמוּד קִט).

יְדוּעַ עַד כַּמָּה הַתּוֹרָה מְקַצֶּרֶת בְּדִבְרֶיהָ, עַד כְּדִי שְׂרַבִּים מְגוּפֵי הַתּוֹרָה נִלְמָדִים מִלְּשׁוֹן אוֹ אוֹת מִלָּה מִיָּתֶרֶת'.

הֵנָּה בְּפִרְשַׁתְנוּ הַעוֹסְקֶת בְּפִרְשַׁת קִרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים, מְאִירִיכָה הַתּוֹרָה אִרִּיכוֹת עֲצוּמָה אֲשֶׁר בְּמִבְט שְׂחִי הַדִּבֵּר הוּא לִפְלֵא עֲצוּם, וְכִי לֹא יָכֹלָה הַתּוֹרָה לִכְתֹּב נְשִׂיא אֶחָד וְאֵת קִרְבָּנוֹ, וְלִסְיִם וְכֵן הַקְּרִיבּוֹ כִּנּוּהַ כֵּל שְׂאֵר הַנְּשִׂאִים? מִדּוּעַ חוֹרֶת הַתּוֹרָה שׁוֹב עַל אוֹתָם מִלִּים אַחַת עֲשׂוּרָה פְּעָמִים?

שְׂאֵלָה זֶה שׁוֹאֵל הַרְמֶפ"ן, וּמִתְרַץ תַּרְוִץ 'מַרְעִישׁ עוֹלָמוֹת', הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹלֵק כְּבוֹד לִירְאָיו, וְהַנְּשִׂאִים הִבִּיאוּ אֶת קִרְבָּנָם כּוֹלֵם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְאִם הָיְתָה תּוֹרָה מְכִירָה רַק אֶחָד מִהֶם וּמְקַצֶּרֶת בְּאַחֲרֵים, לֹא הָיָה זֶה רַק קִצּוֹר בְּפִסּוּקִים, אֲלֹא קִצּוֹר בְּכָבוֹד הָאַחֲרִים!

אוֹמֵר הַמְּשַׁגִּיחַ, הַדִּבְרִים הִלְלוּ נוֹרְאִים לִמִּי שֶׁמִּתְבּוֹנֵן בָּהֶם, עַל אִף הַחֲשִׁיבוֹת הָעֲצוּמָה שִׁישׁ לְכָל אוֹת וְתָג בַּתּוֹרָה, בַּתּוֹרָה לְהִאֲרִיךְ בְּדִבְרָה זֶה. וּמִדּוּעַ? כְּדִי לִלְמַדְנוּ דִּבֵּר אֶחָד, עַד לְהִכֵּן מְגִיעַ עֲנָן 'כְּבוֹד הַזּוּלָּת'.

וּמִכָּאֵן עֲלִינוּ לִלְמַד שְׂעַל כָּל אֶחָד לְהוֹרֵר בְּכָבוֹד הַזּוּלָּת עַד כְּדִי מִסִּירוֹת נִפְשׁ!

אִם רַק יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׂמָא תִהְיֶה לְחֵבֶר אִיזוֹ שְׂהִיא הִרְגָּשָׁת בְּיָדוֹן קִלָּה שֶׁבְּקִלּוֹת, חֵיב הָאָדָם לְמַסֵּר אֶת נִפְשׁוֹ כְּדִי שְׂלֹא תִגִּיעַ הִרְגָּשָׁה זֶה לְחֵבֶר חֵס וְשְׁלוֹם.

וְהַמְּשַׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ זצ"ל לֹא מְסַתֵּפֵךְ בְּכָךְ, אֲלֹא הוּא מוֹסִיף לְבִאֵר שֶׁהַתּוֹרָה דּוֹרֶשֶׁת מֵאֲתָנוּ וּמִחִיבָת אוֹתָנוּ, לְחַפֵּשׁ עֲצוֹת וְתַחְבּוּלוֹת כִּי־צִדָּד לְהַגְבִּיר אֶת כְּבוֹד הַזּוּלָּת, אֵין דִּי בְּכָךְ שְׂלֹא נִגְרֵם בְּיָדוֹן לְזוּלָּת, אֲלֹא חֵיבִים לַעֲשׂוֹת הַכֹּל כְּדִי לְהַגְבִּיר אֶת כְּבוֹד הַחֵבֶר.

שְׂלֹא תִהְיֶה טְעוּת, הַמְּשַׁגִּיחַ זצ"ל הָיָה קְדוֹשׁ וּמוֹרֵם מְעַם, אֲבָל הוּא דִבֵּר בְּשִׁיחוּתֵיו אֶל בְּנֵי אָדָם, וְאִם הוּא מְבַע זֹאת מִתְלַמְּדֵיו, הָיָה זֶה מִפְּנֵי שְׂהוּא הִבִּין שְׂאָדָם מְסַגֵּל בְּטַבְעוֹ וְיָכוֹל לְהַצְלִיחַ בְּמִשְׁמָחָה זֶה.

אֵל תִּתֵּנוּ לִיצֵר הָרַע וְלִשְׁלִיחוֹ אֶפְשָׁרוֹת לְהַשְׁמִיעַ בְּאוֹנֵיכֶם, שִׁזּוֹ תְּבִיעָה גְּדוּלָּה מִדִּי מְבִינֵי אָנוּשׁ, זֶה אֶפְשָׁרִי וְזֶה נִתֵּן לִפְעֹל, גַּם בְּדוֹרְנוֹ שְׂהוּא דוֹר חֲלָשׁ.

לֹא מֵאֲמִינִים לִי? זֶה בְּגִלָּל שְׂלֹא חֲשַׁבְתֶּם מְסַפִּיק וְלֹא הַתְּבוֹנְנָתָם דִּי בְּדִבְרָה, הִבֵּה וְאִרְאָה לָכֶם שְׂאֵתָם כֵּן יָכוֹלִים.

מִשְׁהוּ פִּגְעַ בְּךָ, עֲשֵׂה לָךְ עוֹל נוֹרְאִי, בְּאֵמַת הוּא לֹא בְּסִדֵּר, לְכֵךְ גּוֹעֵשׁ וְנִפְשָׁךְ פְּגוּעָה עֲמָקוֹת, בְּרִאשָׁךְ מִתְרוֹצְצוֹת מִחֲשָׁבוֹת וְתַכְנִיּוֹת כִּי־צִדָּד "לְהַחֲזִיר לוֹ", לֹא אַחַת אִתָּה מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת הַכְּרוּכוֹת בְּמִסִּירוֹת נִפְשׁ, כְּדִי לִפְגֹּעַ בּוֹ חוֹרֶה, נִכְוֵן?